

Bereishit Shiur 6

Noach and Avraham: Eternally Conflicting Paradigms

I. Comparison and Contrast

בראשית פרק ו

(ט) אלה תולדת נח נח איש צדיק תמים היה בדרתיו את האלהים התהלך נח:

9 These are the generations of Noah. Noah was a righteous man, perfect in his generations; Noah walked with God.

רש"י בראשית פרק ו פסוק ט

בדורותיו - יש מרבותינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאלו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואלו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום:

בראשית פרק יב

(א) ויאמר יקוק אל אברם לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אל הארץ אשר אראך:

1 And Hashem said unto Avram: 'Go for yourself from your land, and from your birthplace, and from father's house, to the land that I will show you.'

בראשית פרק יז

(א) ויהי אברם בן תשעים שנה ותשע שנים וירא יקוק אל אברם ויאמר אליו אני אל שדי התהלך לפני והיה תמים:

1 And it was when Avram was ninety-nine years old, and Hashem appeared to Avram, and said to him: 'I am God Almighty; walk before Me, and be perfect.'

II. The Eternal Lesson

שמות פרק ג

(ד) וירא יקוק כי סר לראות ויקרא אליו אלהים מתוך הסנה ויאמר משה משה ויאמר הנני:

(ה) ויאמר אל תקרב הלם של נעליך מעל רגליך כי המקום אשר אתה עומד עליו אדמת קדש הוא:

4 And Hashem saw that he turned aside to see, and God called to him out of the midst of the bush, and said: 'Moshe, Moshe.' And he said: 'Here am I.' 5 And He said: 'Draw not near to this place; take off your shoes from off your feet; for the place upon which you stand is holy ground.'

שמות פרק יט

(יב) והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר ונגע בקצהו כל הנגע בהר מות יומת:

(יג) לא תגע בו יד כי סקול יסקל או ירה ירה אם בהמה אם איש לא יחיה במשך היבל המה יעלו בהר:

12 And you shall set a boundary for the people round about, saying: Take heed to yourselves, that you not ascend the mount, nor touch the edge of it; whoever shall touch the mount shall be surely put to death. 13 No hand shall touch him, but he shall surely be stoned, or shot through; whether it be beast or man, it shall not live; when the ram's horn sounds long, they shall ascend the mount.'

שמות פרק כה

(ח) ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם:

8 And they shall create for me a Holy place; and I will dwell within them.

רמב"ם הלכות תרומות פרק א

הלכה ה

כל שהחזיקו עולי מצרים ונתקדש קדושה ראשונה כיון שגלו בטלו קדושתו, שקדושה ראשונה לפי שהיתה מפני הכיבוש בלבד קדשה לשעתה ולא קדשה לעתיד לבוא, כיון שעלו בני הגולה והחזיקו במקצת הארץ קדושה קדושה שנייה העומדת לעולם לשעתה ולעתיד לבוא, והניחו אותם המקומות שהחזיקו בהם עולי מצרים ולא החזיקו בהם עולי בבל כשהיו ולא פטרום מן התרומה והמעשרות כדי שיסמכו עליהם עניים בשביעית, ורבינו הקדוש התיר בית שאן מאותם המקומות שלא החזיקו בהם עולי בבל והוא נמנה על אשקלון ופטרה מן המעשרות. +/השגת הראב"ד/ ורבינו הקדוש התיר בית שאן וכו'. א"א לא התיר רבי אלא מעשר ירק ופירות האילן שהן מדרבנן אף בא"י. +

רמב"ם הלכות בית הבחירה פרק ו

הלכה טז

ולמה אני אומר במקדש ירושלים קדושה ראשונה קדשה לעתיד לבוא, ובקדושת שאר א"י לענין שביעית ומעשרות וכיוצא בהן לא קדשה לעתיד לבוא, לפי שקדושת המקדש וירושלים מפני השכינה ושכינה אינה בטלה, והרי הוא אומר והשמותי את מקדשיכם ואמרו חכמים אף על פי ששוממין בקדושתן הן עומדים אבל חיוב הארץ בשביעית ובמעשרות אינו אלא מפני שהוא כבוש רבים וכיון שנלקחה הארץ מידיהם בטל הכבוש ונפטרה מן התורה ממעשרות ומשביעית שהרי אינה מן ארץ ישראל, וכיון שעלה עזרא וקדשה לא קדשה בכיבוש אלא בחזקה שהחזיקו בה ולפיכך כל מקום שהחזיקו בה עולי בבל ונתקדש בקדושת עזרא השנייה הוא מקודש היום ואף על פי שנלקח הארץ ממנו וחייב בשביעית ובמעשרות על הדרך שביארנו בהלכות תרומה.

The Rambam maintains the following:

- The conquest of the Land of Israel in Joshua's time [the first sanctification] sanctified the Land temporarily, but not in perpetuity.
- In contrast, the Temple and Jerusalem were sanctified by the first sanctification in perpetuity because their sanctification emanates from the Holy Presence
- The return to the Land of Israel in the days of Ezra and Nehemia [the second sanctification] sanctifies the Land in perpetuity
- The second sanctification in Ezra's time transcends the first sanctification because the second unfolded through possession while the first unfolded through conquest

בראשית פרק כד

(ג) ואשביעך ביקוק אלהי השמים ואלהי הארץ אשר לא תקח אשה לבני מבנות הכנעני אשר אנכי יושב

בקרב:

(ז) יקוק אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי ומארץ מולדתי ואשר דבר לי ואשר נשבע לי לאמר לזרעך

אתן את הארץ הזאת הוא ישלח מלאכו לפניך ולקחת אשה לבני משם:

רש"י בראשית פרק כד פסוק ז

(ז) ה' אלהי השמים אשר לקחני מבית אבי - ולא אמר ואלהי הארץ, ולמעלה אמר (פסוק ג) ואשביעך בה'

אלהי השמים ואלהי הארץ. אמר לו עכשיו הוא אלהי השמים ואלהי הארץ, שהרגלתיו בפי הבריות, אבל

כשלקחני מבית אבי היה אלהי השמים ולא אלהי הארץ, שלא היו באי עולם מכירים בו, ושמו לא היה רגיל

בארץ: